

Nobila misiune umanistă, revoluționară a artei și culturii noastre socialiste

„Creația literar-artistică trebuie să realizeze noi opere care să oglindească uriașa muncă a poporului nostru. Avem nevoie de noi romane, de noi piese de teatru, noi poezii în care eroii principali să fie muncitorii, țărani, intelectuali, cu preocupările lor, cu dorințele lor de progres, de bunăstare, cu hotărârea lor de a contribui la făurirea socialismului și comunismului în România“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Niciodată pînă acum, cuvintele cronicarului n-au răsunat mai limpede și mai demn, înalt și mai convingător : „Biruit-au gîndul!“ Acest adevăr a fost în mod magistral reafirmat în climatul de puternică efervescență patriotică și revoluționară în care, asemeni întregului nostru popor, și oamenii de cultură și artă au adus, în spiritul unei impresionante și emoționante tradiții sărbătorești, acum, la început de an, omagiul lor fierbinte tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, reînnoind angajamentul de conștiință de a-și consacra talentul și energia creatoare înfloririi multilaterale a tezaurului spiritual al națiunii socialiste, onorînd astfel mandatul de cinste și încredere ce li s-a încredințat în uriașa epopee revoluționară a patriei.

Intr-adevăr, anii revoluției și construcției socialiste, dar, mai cu seamă, perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, au pus cu maximă claritate în evidență faptul că arta și literatura pot și trebuie să exprime în cel mai înalt grad întreaga complexitate, dinamica procesului revoluționar de edificare a noii orînduiri și de afirmare plenară a figurii sale centrale — omul.

Ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat pentru sfera largă și atotcuprinzătoare a vieții politice, economice și sociale din patria noastră, în ceea ce privește semnificațiile istorice ale Congresului al IX-lea al partidului are o perfectă și permanentă reverberație, dobîndește sensuri cu totul aparte pentru sfera artei și literaturii : „Pe drept cuvînt se poate afirma că cel de-al IX-lea Congres al partidului a deschis o nouă epocă revoluționară în activitatea partidului, în construcția socialistă în România. S-a pus capăt conservatorismului, șablonismului și concepției «modelului unic» în construcția socialistă.

A fost lichidată atitudinea de ploconire față de tot ceea ce era străin și s-au redat partidului și poporului încrederea în forțele lor, în capacitatea lor de gîndire și acțiune, sentimentul de demnitate patriotică, revoluționară.

În întreaga activitate am pornit de la faptul că aplicarea legilor obiective generale, a principiilor socialismului se realizează în mod diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta de dezvoltare economico-socială.“

Este, de acum, un fapt de domeniul evidenței acela că, în perioada la care se referea secretarul general al partidului nostru, teoria atît de falsă și de păgubitoare a „modelului unic“ și-a făcut simțită prezența și și-a vădit efectele și în cîmpul artei și culturii.

Astfel, s-au născut și au fost vehiculate tot felul de pretinse tipologii „pozitive“ și „negative“, s-au construit așa-zise conflicte care nu aveau nimic comun cu dialectica intimă a procesului revoluționar din patria noastră, nu reflectau în nici un caz tumultul clocotitor al vieții omului zilelor noastre, al societății românești în ansamblul ei. Desigur, nu este mai puțin adevărat că tot

in această perioadă au apărut opere de referință ale literaturii și artei noastre noi și care s-au înscris la loc de cinste în patrimoniul nostru spiritual. Dar, trebuie spus răspicat, aceasta nu s-a datorat în nici un caz vreunei pretins ... benefice influențe a „modelului unic“ de artă și cultură socialistă, ci tocmai capacității atitor creatori reprezentativi pentru spiritul nou, revoluționar al societății noastre, de a depăși și infirma, cu forță și curaj, tarele dogmatismului, tendințele atit de dăunătoare de ploconire în fața unor auto-decretate teze estetice.

Congresul al IX-lea al partidului a redat, din inițiativa și decisiva contribuție a tovarășului Nicolae Ceaușescu, o înțelegere nouă, materialist-dialectică și istorică, asupra naturii și funcției artei și culturii socialiste, a deschis creatorilor din toate genurile și din toate generațiile un cîmp nou, practic nelimitat de manifestare, a repus în drepturi valoarea estetică, a corectat erori grave în ce privește funcția educativă-formativă a operei de artă.

Doi sînt, credem, factorii care au determinat această adevărată revoluție: pe de o parte, restituirea sensului creator, constructiv fecund al dialecticii materialiste și istorice, înțelegerea legităților procesului revoluționar, în întreaga lor complexitate și extensiune și, pe de altă parte, o viziune cu adevărat patriotică și științifică asupra rolului și locului tradiției noastre literar-artistice, a moștenirii culturale în edificarea noii spiritualități a poporului român.

Noile generații de creatori și-au însușit și promovează ca o nobilă îndatorire imperativul politic, moral și estetic al „luptei cu inerția“, cu șablonul, cu dogma, cu ponciful, ele au curajul de a experimenta, de a prelua tot ceea ce este mai valoros în creația cultural-artistică națională și universală, clasică și contemporană, respingînd în același timp experimentul minor, de duzină, așa-zise inovații care nu aveau nimic comun cu fondul peren al spiritualității noastre, cu sensul și dimensiunile procesului de îmbogățire și înflorire a actului creator.

Pe de altă parte, reluarea pe un plan nou, calitativ superior a dialogului cu tradiția se face tocmai din perspectiva unei înțelegeri nuanțate și aprofundate a conceptului de valoare. Faptul că azi îi avem în ediții integrale, sau în curs de a fi încheiate, în rafturile bibliotecii pe Eminescu și Caragiale, pe Creangă și Sadoveanu, pe Iorga și Lovinescu, pe Călinescu și Părvan, pe Ralea și Vianu este un semn al forței și superiorității culturii socialiste, al capacității sale de a se constitui ca un sistem deschis, permanent perfectibil, de o consecvență și un dinamism care nu pot și nu trebuie decit să fie plenar valorificate în activitatea fiecărui factor și om de cultură.

Festivalul Național „Cîntarea României“, instituit din generoasa inițiativă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, este tocmai o dovadă a superiorității construcției culturale pe care am întemeiat-o și o promovăm. Fără a simplifica nicidecum lucrurile, putem spune că astăzi poporul se prezintă ca adevărat și unic făuritor de istorie, proprietar, producător și beneficiar deopotrivă al avuției materiale și spirituale. Din această atit de strălucită perspectivă de a înțelege sensul și finalitatea creației cultural-artistice tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Ce minunate sînt realizările constructorilor socialismului în toate domeniile! Din aceste preocupări, în care sînt și multe contradicții și în care sînt exprimate multe dorințe, trebuie să se inspire scriitorii, creatorii patriei noastre. Izvorul nesecat de inspirație trebuie să-l constituie viața și munca poporului nostru. Din acest izvor veșnic viu, nesecat să se inspire adevărații creatori și artiști, care, prin întreaga lor activitate, trebuie să servească poporul, construcția socialismului, viitorul său luminos, comunismul!“

Înflăcărate și minunate cuvinte-chemare care, acum, în anul 45 al libertății noastre și al celui de al XIV-lea forum național al comuniștilor români, dobîndesc valoarea exemplară a unui legămînt solemn de gînd și faptă al tuturor celor pentru care corola de minuni a României epocii noastre, prețuirea și sporirea ei, reprezintă cea mai aleasă îndatorire de gînd și faptă.

Șerban CIONOF